546

מתיקות עריבות התורה

סיפורים משלים ואגדות
לשולחן שבת

וישלח

בגוי אין חלק יהודי

"ויפול על צואריו ויחבקהו וישקהו ויבכו" [ל"ג, ד']
בברייתא דספרי כתב "יש שדרשו נקודה זו לומר שלא נשקו בכל לבו. א"ר שמעון בן יוחאי הלכה היא בידוע שעשו שונא ליעקב אלא שנכמרו רחמיו באותה שעה ונשקו בכל לבו"
ביאר הגאון רבי מנחם זמבא זצ"ל וכבר נלאו כל חכמי לב לעמוד על שורש שנאת הגויים לישראל, מה טעם יש בה? בא רשב"י וגילה את הסוד: הלכה היא. זוהי הלכה פסוקה בלא טעם, עשו מוכרח להיות שונא ליעקב ולא יועילו לנו כל התחבולות כדי להתחמק משנאה זו.
סיפר הרה"ג ר' יעקב גלינסקי זצ"ל שפעם אחת נשאל בעל 'בית הלוי' מדוע הגויים שונאים אותנו יותר ממה שאנו שונאים אותם?
השיב הרב שבכל יהודי יש חלק גוי וזהו חלק של היצר הרע, ולכן יהודי לא יכול לשנוא גוי כל כך, אבל בגוי אין חלק יהודי ולכן הוא יכול לשנוא את היהודי בכל ליבו ובכל נפשו.
סיפרה בעלת תשובה על אביה שהוא יהודי, והוא נשא אישה גויה מהדת הקתולית. בגלל שמשפחתו כעסה עליו, הם דרשו ממנו שהיא תעבור גיור והיא עברה גיורון אפילו לא חצי מתהליך גיור אמיתי, ושמרה זאת בסוד. לאחר מכן נולדה הבכורה - בעלת התשובה ואחריה אח נוסף. הם היו בטוחים ללא ספק שאימם יהודייה.
עוד מהתחלה האימא לא נתנה להם להכיר את הוריה הגויים, ומעולם לא סיפרה דבר על ילדותה מהדת האחרת. היא רק נשארה עם אותו שם גוי ולא השתמשה בשמה היהודי כלל.
ממשיכה לספר הבעלת תשובה 'אני גיליתי זאת אחרי שחזרתי בתשובה, וחייתי כשומרת תורה ומצוות שנתיים. פתאום אמרו לי מנהלי הפנימיה בה למדתי, שיש ספק ביהדותי.. ובתהליך קשה מאוד נפשית ורוחנית עברתי גיור לחומרה כך שאבי ואני יהודיים לחלוטין ואימי ואחי לא.
כמובן שלא סיפרתי לאף אחד ממשפחתי בהוראת הרבנים על הגיור.
ואני רואה וחיה את השנאה של אימי לאבי ולי בלבד ולא לאחי.
על אחי היא שומרת ומראה לו דאגה ואהבה, ואילו לאבי היא הרסה את החיים, ושלחה אותו בגיל 55 למחלקת תשושי נפש במלב"ן [פרדס חנה]. וגם אותי היא תמיד סילקה מהבית, ולא דאגה לי כלל כאילו שהיא לא אימי, רק אני ידעתי אם היא אימי באמת".
הרי לנו שברגע שהבת התגיירה ונהייתה יהודייה, החלה לשנוא אותה. ואת האח שלה שלא התגייר, היא אהבה. וכל זה מבלי ידיעתה כי זה הכלל "עשיו שונא ליעקב" בכל ליבו ונפשו ללא כל סיבה וטעם.

סיפר המשגיח רבי שלמה וולבה זצ"ל כידוע נחשבה שבדיה ל"מלכות של חסד" בהיותה אחת המדינות הבודדות שנתנה מקלט לפליטי השואה, אלא שלמעשה הסכימה לקלוט רק בנות. ולימים התגלתה הסיבה לדבר, במפקד אוכלוסין שנערך בתקופה ההיא עלה שיש חוסר איזון בין מספר הנשים ביחס למספר הגברים, אז החליטו לקלוט פליטות יהודיות שתתבוללנה בהם ר"ל, וכך ישלימו את הפער הקיים. כמה גדלו דברי חז"ל באמרם חסד לאומים חטאת.
יוצא שגם אם נתקלים אנו מפעם לפעם ביחס אוהד מצד הגוי, אין זה אלא שמסתתר מאחורי הארת הפנים שלו איזה אינטרס ונגיעה אישית ואין זה אהבה בעצם.

שרת שלום ומדוכן!!!

*ניתן להאזין לשיחותיו של הרב גדעון ראובן בשידור חי מידי שבוע ב"קול הלשון" על ידי זיהוי קולי במס' 03-6171111 ולהקיש *# [אפשר לקבל צינתוק]. כמו כן ניתן*

פניני "אור החיים" הקדוש

לרבינו הקדוש רבי חיים ב"ר משה בן עטר זיע"א

"וישבו המלאכים אל יעקב לאמר באנו אל אחיך אל עשו וגם הלך לקראתך וארבע מאות איש עמו" [ל"ב, ז']
שואל ה"אור החיים" הקדוש - מדוע נאמר בפסוק "וישבו" הרי המלאכים נמצאים כבר לפניו, וידענו שהם באו חזרה בשליחותם ליעקב אבינו כפי המובא בפס' ד'?
כמו כן מדוע כפל הפסוק "אחיך... עשו" הרי עשיו הוא האח של יעקב?
עוד צריך להבין נאמרה בפסוק המילה "גם" שהוא מוסיף על מה שנאמר בהתחלה, ומה בא הפסוק להוסיף כאשר נאמר שהולך עשיו לקראתו?
מסביר ה"אור החיים" הקדוש - מה שנאמר בפסוק "וישבו" - לומר שהחזירו תשובה ליעקב אבינו, ולא שהם חזרו חזרה כי באמת ידענו זאת כבר לפני כן. והתשובה של המלאכים היא שבאנו אל "אחיך" שמראה פנים שהוא "אחיך" אך האמת היא שהוא "עשו" ששונא אותך. "וגם הולך לקראתך" בדרך של אחווה, "וארבע מאות איש עמו" למחשבה רעה להילחם בך.
לכן המלאכים הראו לו מצד אחד פנים צהובות וגם הראו לו פנים של זעם, והראהו לו מחנות רוכבי אש להפחידו, כפי מה שעשו עצמו עושה, מצד אחד מראה פנים של אח ומצד שני מראה פנים של עשו הרשע.

פנינים ממח"ס "זרע שמשון"

לרבינו הקדוש רבי שמשון חיים ב"ר נחמן מיכאל נחמני

"תשב באחיך תדבר בבן אמך תתן דפי" [נ', כ']
ממשיך בעל ה"זרע שמשון" וכותב שניתן היה לחשוב על משה רבנו שבא להוסיף חטא על פשע למלך אדום שלא ייתן להם לעבור בארצו, ובכך הוא יהיה כפוי טובה שכן עם ישראל פרע את חוב אביהם שירדו למצרים והשתעבדו לבד ללא עשו הרשע.
יוצא שמי שידבר רע על מלך אדום, ייתן דופי למשה רבנו שנתן מכשול למלך אדום, ובאמת אין ראוי לו למשה רבנו שיטעה ויכשיל הבריות.
וזו הכוונה בפסוק אם דברת בעשיו שהוא אחיך, סופך לדבר בבן אימך שזה משה רבנו שהוא זה שגרם למלך אדום להוסיף חטא על פשע.
ומה שכתוב בפסוק שדברו באלוקים ובמשה, לא שעם ישראל דיבר חס ושלום כנגד הקב"ה, אלא עם ישראל חטא בכך שהשווה את משה רבנו להקב"ה בכך שהתרעמו מעט על הקב"ה, אך לא היה זה התרעמות גמורה על הקב"ה. טענתם הייתה שיכול היה הקב"ה לתת את אדום בידם ובכך לא יצטרכו להקיף את ארצו, ובזה שהתקרבו לעשיו על ידי הקפה זו, זה היה גורם שנפרצו מעשיהם ונגרם בשל כך מיתה לאהרון, ועיקר תלונתם היה על משה ואגב זה דברו בה'.

יהי רצון שזכותם של ה"אור החיים" הקדוש ובעל ה"זרע שמשון" תעמוד לחיים ברוך בן שרה פעשא לברכה והצלחה בכל העניינים, ולבריאות איתנה.

הלכה למעשה

הרב מנשה מורנו שליט"א

מדיני תפילת תשלומין

א. מי שלא התפלל תפילת יח', תיקנו לו חז"ל תקנה שישלים את תפילתו בתפילה הבאה, שלאחר שהתפלל את התפילה שעכשיו זמנה, יתפלל פעם נוספת יח' תשלומין עבור התפילה שהחסיר. (יש להקפיד דוקא על סדר זה, שאם התפלל קודם עבור תשלומין ואח"כ עבור התפילה שעכשיו זמנה, לא יצא י"ח תשלומין, ויחזור להתפלל אחרי התפילה שעכשיו זמנה עבור תשלומין. גם לכתחילה יקפיד להסמיך ממש את תפילת התשלומין לתפילה שזה זמנה, לדוגמא: מי שלא התפלל ערבית, בבוקר מיד לאחר שסיים תפילת יח' ושמע חזרת ש"צ, יתפלל יח' תשלומין עבור ערבית, ויאמר 'אשרי' קודם תשלומין כדי שיעמוד להתפלל מתוך דברי תורה. שו"ע סעיף ב' ומשנ"ב סק"ג. ומ"מ אם עבר איזה זמן, כגון שהיה צריך ללכת לעסקיו או לביתו, ורוצה להתפלל תשלומין כעבור שעה, ועדין זמן תפילה, יכול בדיעבד להסתמך על המתירים בכה"ג, ויותר טוב שיתנה בנדבה ויאמר, אם אני חייב כעת להתפלל עבור תשלומים-הרי תפילה זו עברו תשלומין, ואם אני פטור מתשלומין, תהיה זו תפילת נדבה, משנ"ב סקט"ז). **ב.** רק אם היה שוגג או אנוס, או שטעה שסבר שיש לו עוד זמן להתפלל, ובהגיע לקראת סוף זמן תפילה, כבר היה אנוס ולא הספיק להתפלל, יש לו תפילת תשלומין. אבל אם לא התפלל סתם בלי סיבה, לא תיקנו לו חז"ל תשלומין. (שו"ע סעיף ז' וח'). לכן מי שהתעורר בשעה 7:00 בבוקר, ורצה לתפום תנומה עוד חצי שעה, ואח"כ נרדם עד אחרי סוף זמן תפילה, יש לו תפילת תשלומין. (כעי"ז במקור חיים קח' ס"ח ד"ה תקפתו. וצריך לדעת שמי שקם לאחר עלוה"ש, מן הדין יש לו לקום מיד, ואסור לו להמשיך לישון, כיון שמוטלת עליו מצות תפילה וק"ש. ככל מצוה המוטלת על אדם שאסור לו ללכת לישון. וכן מי שהתחיל לשתות משקה משכר אחר שהגיע זמן תפילה, אע"פ שעשה שלא כדין, מ"מ יש לו תשלומין אם שתה בזמן כזה שהיה יכול להתפקח מיינו ולהתפלל , משנ"ב צט' סק"ו. ומי שלא התפלל 'סתם' כי התעצל, ואח"כ שכח ולא התפלל, כתב ערוה"ש ס"ה שיש לו תשלומין, אך במקור חיים ס"ה ד"ה מהני חלק בזה, והנכון שיתפלל בתנאי נדבה, אך בשבת שאין נדבה, נראה שיש לסמוך על ערוה"ש בזה). **ג.** מי שלא התפלל ערבית, ובא להתפלל בשחרית תשלומין, יקפיד מאוד לסיים את תפילת התשלומין תוך ד' שעות. (אח"כ, אע"פ שאם היה בא להתפלל שחרית, יכול להתפלל בדיעבד עד חצות, כמבואר בשו"ע סימן פט' סעיף א', מ"מ להרבה פוסקים לא תיקנו תשלומין רק עד ד' שעות, שהוא עיקר זמן תפילת שחרית. ובדיעבד יכול להתפלל תשלומין בתורת נדבה, כיון שלדה"ח מהני בכה"ג אם התפלל גם שחרית אחרי ד' שעות, כ"ז במשנ"ב סקט"ז). **ד.** לא התפלל שחרית ביום בו יש מוסף, ולפניו תפילת מנחה, מוסף והשלמה לשחרית, מתחיל להתפלל מנחה, אח"כ מוסף ואח"כ תשלומין לשחרית. (משנ"ב סקט"ז). טעה ולא התפלל מוסף, אין לו תשלומין. (שו"ע ס"ז). **ה.** גם אישה שלא התפללה את התפלה אותה חייבת, אם היה מחמת שגגה או אונס, יש לה תשלומין בתפילה הבאה. לדוגמא: אישה שלא התפללה שחרית, יכולה להתפלל תשלומין במנחה, וכן אם לא התפללה מנחה, יכולה להתפלל שתים בערבית לתשלומין. (אע"פ שאינה רגילה להתפלל ערבית, מ"מ כל זמן שלא תתפלל ערבית אין יכולה להתפלל תשלומין. עיין משנ"ב רסג' סקמ"ג, ובאישי ישראל פ"ל הערה ו'). **ו.** טעה ולא התפלל שחרית, אע"פ שיש לו תשלומין, אסור לו לאכול אפילו בים קטן, עד אשר יתפלל מנחה ותשלומי שחרית. (כדין אכילה על הדם קודם שיתפלל אדם, בסימן פט' ס"ג. ובמשנ"ב סימן ע' סק"כ). **ז.** אם לא התפלל מנחה עד ביה"ש, יתפלל יח' בתנאי שאם עדיין יום תהיה התפילה למנחה ואם כבר לילה תהיה התפילה לערבית. אח"כ בלילה יתפלל שנית ויאמר, אם בתפילתי הראשונה היה יום, תפילה זו תהיה לערבית, ואם היה לילה, תפילה זו תהיה תשלומין למנחה. (ביאוה"ל רלג' סעיף א' ד"ה דהיינו).

תמיד רצית ללמוד בקלות ובהבנה מלאה את דברי ה"אור החיים" הקודש?

תמיד רצית שיהיה לך חלק וזכות בתורתו ובסגולותיו של ה"אור החיים" הקדוש?

רוצה לעשות משהו משמעותי ומיוחד לע"נ יקירך?

רוצה לקבל ישועות מעל הטבע?

עכשיו זו ההזדמנות!!

בס"ד בקרוב מאוד עומד לצאת לאור הספר:

'מתיקות ועריבות התורה' על פניני ה"אור החיים" הקדוש

מחולק ללימוד יומי על סדר פרשיות השבוע ומועדים

הרוצים ליטול זכות וחלק בהדפסת ספר זה יפנו בהקדם למס' 0527151420